

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Edukacja](#)

Ile science fiction, ile nauki w dyskusjach bioetycznych?

Duża część dyskusji bioetycznych na temat możliwości "ulepszania człowieka" nie opiera się na rzeczywistych odkryciach naukowych, ale na futurystycznych możliwościach, czerpiąc z metafor i fabuł science fiction - wynika z analizy przeprowadzonej przez badaczy Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Bioetyka jako dziedzina akademicka pojawiła się w odpowiedzi na szybkie zmiany w technologiach medycznych i potrzebę regulacji badań biomedycznych. Pierwszą amerykańską rządową komisję

bioetyczną powołano w wyniku skandali badawczych w latach 60. i 70., gdy naukowcy eksperymentowali na ludziach, nie informując ich o tym.

"Zadaniem bioetyki jest nie tylko poszerzanie wiedzy, ale także przedstawianie zaleceń badaczom, decydentom politycznym i społeczeństwu w kwestiach związanych z wyzwaniem biotechnologii i badań biomedycznych" - wyjaśnił dr hab. Tomasz Żuradzki, kierownik Interdyscyplinarnego Centrum Etyki na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W pierwszej dekadzie XXI wieku w dyskusjach biomedycznych coraz częściej zaczęto podnosić kwestie związane z "ulepszaniem człowieka", transhumanizmem, rozwojem inżynierii genetycznej.

Jak bardzo jednak obecne dyskusje bioetyczne na ten temat faktycznie opierają się na rzeczywistych osiągnięciach naukowych? To zagadnienie przeanalizowali badacze Uniwersytetu Jagiellońskiego: dr hab. Tomasz Żuradzki, dr Piotr Bystranowski i dr Vilius Dranseika.

W badaniu obejmującym prawie 20 tys. artykułów opublikowanych w siedmiu czołowych czasopismach bioetycznych od 1971 roku analizowali trendy tematyczne, śledzili wzorce cytowań i szczegółowo analizowali ich konteksty. Wyniki ich pracy opublikowano w czasopiśmie *Science and Engineering Ethics*.

"Odkryliśmy coś zaskakującego: duża część dyskursu bioetycznego na temat ulepszania człowieka niekoniecznie odzwierciedla najnowsze badania naukowe. Na pierwszy rzut oka liczby wydawały się obiecujące: prawie połowa wszystkich cytowań w debatach na temat ulepszania człowieka odnosiła się do czasopism z nauk przyrodniczych i inżynierii. Sugerowało to silne naukowe podstawy dla bioetycznych dyskusji na ten temat. Jednak po głębszej analizie, przy użyciu metod ilościowych i analizie kontekstu cytowania, wyłonił się mniej optymistyczny obraz" - skomentował dr hab. Tomasz Żuradzki.

Z analizy wynika, że wiele bioetycznych dyskusji na temat "ulepszania człowieka" często opiera się na spekulacyjnych scenariuszach, futurystycznych możliwościach, czerpiąc z obrazów, metafor i fabuł literatury science fiction.

Tylko niewielki odsetek cytowań odnosi się do tekstów naukowych przedstawiających nowe empiryczne odkrycia. Często, nawet jeśli cytowanie odnosiło się do pracy doświadczalnej, to nie do konkretnego odkrycia naukowego, lecz np. do uzasadnienia bardzo ogólnego twierdzenia (niekoniecznie wyrażonego w cytowanej pracy) lub rozróżnienia pojęciowego.

Samo cytowanie badania naukowego nie musi też wskazywać na rzeczywiste zaangażowanie intelektualne w jego treść. Naukowcy cytują z różnych powodów: aby wzmocnić argumenty retoryczne, dostosować się do określonych sieci akademickich lub po prostu zasygnalizować znajomość kluczowej literatury.

Najczęściej cytowane badanie empiryczne w analizowanym zbiorze pochodziło z 2015 roku i donosiło o pierwszych eksperymentach z metodą edycji genomu - CRISPR/Cas9 na wczesnych ludzkich embrionach.

"Jednak pomimo przełomowego charakteru tej pracy, przynajmniej z perspektywy etycznej, w korpusie cytowano ją tylko 18 razy — zaskakująco mało, jak na tak ważne badanie. Co więcej, wiele z tych cytowań jedynie potwierdzało istnienie pracy, nie angażując się w głębokie implikacje etyczne czy regulacyjne tego eksperymentu" - zwrócił uwagę dr hab. Tomasz Żuradzki.

Jak podają autorzy publikacji, współczesne dyskusje bioetyczne zachęcają na przykład do

wyobrażania sobie przyszłości, w której rodzice mogą wejść do kliniki i za pomocą prostego zabiegu genetycznego zaprojektować dziecko o ilorazie inteligencji sięgającym 200, olimpijskim poziomie atletycznym i doskonałości moralnej. Jednak dyskusje te w dużej mierze ignorują aktualną rzeczywistość naukową. Na inteligencję, sprawność fizyczną i zachowania moralne wpływają tysiące genów oddziałujących z czynnikami środowiskowymi. W rezultacie takie cechy pozostają daleko poza zasięgiem współczesnej inżynierii genetycznej.

"Oczywiście nie zaprzeczamy, że spekulacyjne dyskusje mają wartość. Przewidywanie przyszłych trendów i wyobrażanie konsekwencji jeszcze nieistniejących technologii może pomóc identyfikować potencjalne problemy, a nawet inspirować nowe kierunki badań naukowych. Jednak, gdy debaty bioetyczne konsekwentnie przedkładają skrajne hipotetyczne scenariusze nad empiryczną rzeczywistość, ryzykują wypaczenie dyskusji publicznych i politycznych na temat rzeczywistych wyzwań etycznych i regulacyjnych" - podsumował badacz.

Źródło: pap.pl

<https://laboratoria.net/edukacja/32449.html>

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy